PATIENTINFORMATION

Läkemedel efter allogen stamcellstransplantation

Sektionen för
hematologi och koagulation
Sahlgrenska Universitetssjukhuset

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

I denna broschyr får du kortfattad information om läkemedel som är vanligt förekommande efter allogen stamcellstransplantation.

Tänk på att inte använda naturläkemedel, kosttillskott, vitaminpreparat eller andra läkemedel utan att först tala med din läkare på hematologiska kliniken.
Detta för att undvika interaktioner som kan förstärka eller motverka de läkemedel som ges efter transplantation.

Vad ska du göra om du glömmer att ta en dos av ditt läkemedel?
Ta den glömda dosen så fort du kommer ihåg. Men tänk på att om det snart är dags för din nästa dos så ska du inte ta den glömda dosen, det är det viktigt att du inte tar dubbla doser för att kompensera din glömda dos.
Du kan alltid rådfråga din sjuksköterska eller läkare på hematologiska kliniken om hur du ska göra.

Förvaring av läkemedlen som tas upp i denna broschyr
Förvara läkemedel torrt och i rumstemperatur. Ej i fuktig miljö såsom badrum eller i direkt solljus.

Kontakta läkare
Vid allergisk reaktion (ovanligt), vid tecken på infektion (feber), blödningsproblem (som blod i urinen) eller problem från hjärtat.

Du kan alltid prata med din läkare på hematologiska kliniken om du har frågor kring dina läkemedel eller misstänker att du har biverkningar av dina läkemedel.

Vid frågor kontakta Hematologiska mottagningen, tel 031–342 27364

Infektionsprofylax

Ciprofloxacin

Varför behöver du ta Ciprofloxacin?

Ciprofloxacin är ett antibiotikum i gruppen fluorokinoloner. Den aktiva substansen är Ciprofloxacin. Den verkar genom att döda bakterier som orsaker infektioner. Ciprofloxacin används i förebyggande syfte mot infektioner efter stamcellstransplantation.

Hur ska du ta Ciprofloxacin?

- Ciprofloxacin tas två gånger per dag fram tills läkaren sätter ut det
- Se till att inte ta Ciprofloxacin med mejeriprodukter (såsom mjölk eller yoghurt) eller drycker med kalciumtillskott eftersom det kan påverka upptaget av Ciprofloxacin.

Hur länge ska du ta Ciprofloxacin?

- Efterhör med din läkare.

Att tänka på:

- Din hud blir känsligare för solljus och ultraviolett (UV) ljus när du tar Ciprofloxacin. Undvik exponering för starkt solljus eller konstgjort UV-ljus såsom solarier.
- Dosen justeras efter din njurfunktion.

Biverkningar

- Illamående och diarré

Bactrim

Varför behöver du ta Bactrim ?

- Läkemedlet används för att förhindra lunginfektion orsakad av en bakterie som kallas Pneumocystis men även delvis för andra bakteriella lunginfektioner. Bactrim är en kombination av två substanser (Sulfametoxazol och Trimetoprim) som samverkar och hämmar bakteriens ämnesomsättning. Substanserna har därigenom en bakteriedödande effekt. Behandling med läkemedlet förebygger även infektion av Toxoplasma exponering innan transplantation.

Hur ska du ta Bactrim ?

- Detta läkemedel tas en gång om dagen, kan tas med fördel till kvällen för att sova bort eventuella biverkningar. Se din läkemedelslista för aktuell ordination från din läkare.
- Läkemedlet kan tas med eller utan mat. Om du tar läkemedlet tillsammans med måltid minskar risken för magbesvär.

Hur länge ska du ta Bactrim?

- Efterhör med din läkare.

Att tänka på

- Du kan bli mer känslig för sol och lättare bränna dig. Använd solkräm och vistas i skuggan.
- Dosen justeras efter din njurfunktion.

Biverkningar

- En del personer kan må illa, kräkas eller få diarré. Vissa kan få sveda på tunga, klåda
  eller tappa aptit.

Aciklovir (alt.Valaciclovir, Prevymis)

Varför behöver du ta Aciklovir?

- Aciklovir är ett läkemedel mot virusinfektioner. Läkemedlet används bland annat för att förebygga herpesinfektioner och bältros.

Hur ska du ta Aciklovir?

- Läkemedlet tas två gånger dagligen. Läkemedlet kan tas med eller utan mat. Vanligtvis minskar magbiverkningarna om läkemedlet tas tillsammans med mat.

Hur länge ska du ta Aciklovir?

- Rådfråga din läkare. Vanligtvis är det minst 2 års behandling.

Att tänka på

Det är viktigt att dricka extra vätska vid kraftigt värme.

Biverkningar

- Den vanligast förekommande biverkan är hudutslag.

Valaciclovir

Varför behöver du Valaciclovir?

- Valaciklovir är ett läkemedel mot virusinfektioner. Läkemedlet används bland annat för att förebygga herpesinfektioner och bältros.

Hur ska du ta Valaciclovir?

- Läkemedlet tas två gånger dagligen. Läkemedlet kan tas med eller utan mat. Vanligtvis minskar magbiverkningarna om läkemedlet tas tillsammans med mat.

Hur länge ska du ta Valaciklovir?

- Rådfråga din läkare. Vanligtvis är det minst 2 års behandling.

Att tänka på

Det är viktigt att dricka extra vätska vid kraftigt värme.

Biverkningar

- Den vanligaste förekommande biverkan är hudutslag.

Prevymis

Varför behöver du Prevymis?

Prevymis är ett läkemedel mot virus. Det innehåller den aktiva substansen letermovir. Prevymis är avsett för vuxna som nyligen har genomgått stamcellstransplantation. Läkemedlet hjälper dig att inte bli sjuk av CMV (Cytomegalovirus).
CMV är ett virus som många personer har utan att de känner till det. Normalt finns CMV i deras kropp utan att skada dem, men om ditt immunsystem är försvagat efter en benmärgstransplantation så kan du ha en större risk att bli sjuk av CMV.

Hur ska du ta Prevymis?

- Den rekommenderade dosen är 480 mg tablett en gång dagligen. Men vid samtidigt behandling med Ciklosporin minskas dosen till 240 mg dagligen
- Ta Prevymis vid samma tid varje dag
- Ta med eller utan mat. Tabletten får inte delas, krossas eller tuggas.

Biverkningar

- diarré, illamående och kräkningar

Att tänka på

- Sluta inte Prevymis utan att först tala med läkaren på hematologiska kliniken.
- Se till att du inte får slut på PREVYMIS. Detta kommer att ge läkemedlet störst chans att hjälpa dig att inte bli sjuk av CMV efter en stamcellstransplantation.

Läkemedel mot svampinfektion

Flukonazol (alt. Posaconazol)

Varför behöver du ta Flukonazol?

- Flukonazol är ett läkemedel som förebygger infektion med jästsvamp. Läkemedlet angriper svampens cellvägg så att svampen inte kan fortsätta växa.

Hur ska du ta Flukonazol?

- Läkemedlet tas en gång dagligen vid samma tidpunkt varje dag. Du kan ta läkemedlet med eller utan mat. Kapslarna bör sväljas hela med ett glas vatten eftersom innehållet smakar illa. Om du har svårt att svälja kapslarna kan de öppnas och innehållet sväljas med mycket vatten. Du kan också röra ut innehållet i till exempel sylt eller yoghurt för att dölja smaken men då måste du vara noga med att få i dig hela dosen.

Hur länge ska du ta Flukonazol?

- Behandling med Flukonazol avslutas då dina vita blodkroppar ligger över en viss nivå. Om du har pågående kortisonbehandling eller svampinfektion fortsätter behandlingen.

Biverkningar

- En del personer kan få ont i huvudet, hudutslag, smakförändringar eller magbesvär som illamående, diarré eller ont i magen. Kontroll av lever och hjärta kommer ske regelbundet.

Posaconazol (Noxafil)

Varför behöver du ta Posaconazol?

- Posaconazol används för att förhindra infektion med jäst- och mögelsvamp.

Hur ska du ta Posaconazol?

- Läkemedel i tablettform tas vanligtvis en gång per dag. Orala suspensionen tas 5 ml (200 mg) 3-4 gånger dagligen, varje dos Posaconazol ska ges under eller omedelbart efter en måltid eller ett näringstillskott.

Hur länge ska du ta Posaconazol?

- Hör med din läkare.

Att tänka på

- Posaconazol finns både som tabletter och oral lösning. Öppnad flaska är hållbar i fyra veckor och förvaras i rumstemperatur.

Biverkningar

- Vissa patienter kan få biverkningar i form av illamående, kräkning, diarré, feber, huvudvärk och hosta.
- Vid uttalad diarré eller kräkning kontakta din läkare.

GVHD profylax

Mycophenolat

Varför behöver du ta Mycophenolat ?

- Mycophenolat är ett immundämpande läkemedel och används efter transplantation för att förhindra GVHD (graft versus host disease).

Hur ska du ta Mycophenolat ?

- Mecophenolat tas tre gånger dagligen. Bäst upptag fås om tabletterna tas 1 timme före eller 2 timmar efter måltid. Vid magbesvär tas tabletterna tillsammans med mat. Tabletter och kapslar ska sväljas hela eftersom innehållet är vävnadsretande. Trasiga kapslar och tabletter ska hanteras med handskar.

Hur länge ska du ta Mecophenolat ?

- Efterhör med din läkare.

Att tänka på

- Tvätta händerna ofta för att undvika bakterier. Träffa inte personer som har en infektion eller är förkylda. Du bör undvika att sola i solarium när du tar medicinen och det är bra att använda solskyddsmedel när du är i solen. Långvarig hämning av immunförsvaret kan öka risken för solskador i huden.

Biverkningar

- Läkemedlet tolereras vanligen mycket väl.

Ciklosporin (Sandimmun)

Varför behöver du ta Ciklosporin/Sandimmun?

- Ciklosporin är ett immundämpande läkemedel och används efter stamcellstransplantation för att förhindra GVHD (graft versus host disease). Ciklosporin och Sandimmun innehåller samma verksamma substans. Det är viktigt att läkemedlet har rätt koncentration i blodet vilket kontrolleras med ett blodprov vid ditt besök på SCT-mottagningen. Tänk på att inte ta ditt Ciklosporin före ditt provtagningsbesök.

Hur ska du ta Ciklosporin?

- Läkemedlet tas två gånger dagligen med 12 timmars mellanrum. Viktigt att försöka hålla tidsintervallet och att ta tabletterna vid samma klockslag. Ta medicinen på samma sätt varje dag (med eller utan mat).
- Kapslarna/tabletterna sväljs hela.
- Förvara kapslarna i blisterförpackningen, vilken kan öppnas en stund innan kapseln ska tas för att vädra bort den värsta lukten. Kapseln innehåller Etanol som är viktig för lösligheten av Ciklosporin. Om kapseln tas ut och förvaras utanför blistern, avdunstar Etanolet, vilket påverkar lösligheten för den aktiva substansen.
- Används Ciklosporin i flytande form ska ej material av plast komma i kontakt med läkemedlet. Flytande Ciklosporin kan blandas i en liten mängd saft eller annan

vätska för att underlätta intag. Använd då dricksglas av glas och sked av metall när du blandar ditt Ciklosporin med vätska
- MedCoat är ett skydd som kan träs över kapseln för att dölja lukt och smak, samt gör att kapseln/tabletten glider ner lättare. Överdraget kan köpas receptfritt på apotek.
- Om anhörig hanterar läkemedlet ska handskar användas.

Hur länge ska du ta Ciklosporin?

- Ciklosporin ges i minst tre månader efter transplantation och trappas vanligen ut under en längre tid.

Viktigt att tänka på

- Ta ej Ciklosporin på morgonen innan provtagning på hematologimottagningen. Vilken dos Ciklosporin som är aktuell för dig bestäms utifrån koncentrationen av läkemedlet i blodet som kontrolleras med ett blodprov vid ditt besök på SCT-mottagningen. Om du har tagit ditt Ciklosporin samma dag som blodprovet tas så blir svaret felaktigt, så ta istället med din Ciklosporin-dos och ta den efter provtagningen.
- Doserna kommer att justeras ofta för att ställa in rätt koncentration av läkemedlet. Det är bra att dricka mycket för att hålla igång njurarna.
- Undvik grapefrukt och grapefruktjuice då detta hämmar kroppens nedbrytning av Ciklosporin, vilket kan generera för hög koncentration i blodet.
- Du som behandlas med immundämpande läkemedel kan vara mer mottaglig för infektioner och det gäller särskilt om du har genomgått en transplantation. Därför ska kontakt tas med läkare om symtom som feber, ont i halsen, förkylning eller andra influensaliknande symtom uppstår. Tvätta händerna ofta och träffa inte personer som har en infektion eller är förkylda.
- Om läkemedlet används efter transplantation kan ett tvärt avbrott eller uteblivna doser få allvarliga konsekvenser.
- Att sola i solarium när man tar medicinen bör undvikas. Det är också bra att använda solskyddsmedel vid vistelse i solen då långvarig hämning av immunförsvaret kan öka risken för solskador i huden.

Biverkningar

- En del personer som använder medicinen kan få magbesvär som till exempel illamående, magont eller diarré.
- Andra kan få ökad hårväxt, trötthet, huvudvärk eller muskelbesvär.
- Vissa kan få darrningar och skakningar i händerna.
- Vissa kan få svullet tandkött, kan undvikas eller lindras genom noggrann munhygien.

Övrig Profylax

Emgesan

Varför behöver du ta Emgesan?

- Emgesan används som njurskydd vid samtidigt behandling med Sandimmun.

Hur ska du ta Emgesan?

- Förebyggande behandling ges en tablett två gångar dagligen
- Läkemedlet kan tas med eller utan mat.

Hur länge ska du ta Emgesan?

- Emgesan tas så länge Sandimmun används, minst 3-6 månader.
  Hör med din läkare.

Att tänka på

Tala med din läkare innan du avbryter behandlingen och följ deras råd.

Biverkningar

- Dosberoende diarré

Ursofalk

Varför behöver du ta Ursofalk?

- Ursofalk innehåller den aktiva substansen ursodeoxicholsyra som är en naturligt förekommande gallsyra som finns i små mängder i gallan hos människa. Används som skydd mot leverkomplikationer.

Hur ska du ta Ursofalk?

- Ursofalk 6 mg/kg ges två gångar dagligen. För exakt dosering se medföljande läkemedelslistan.
- De hårda kapslarna skall sväljas hela med vätska. Läkemedlet kan tas med eller utan mat.

Hur länge ska du ta Ursofalk?

- Ges fram till tre månader efter transplantation.

Att tänka på

De hårda kapslarna skall sväljas hela med vätska.

Biverkningar

- Vanligt med blek avföring eller diarré

Omeprazol

Varför behöver du Omeprazol?

Omeprazol innehåller läkemedelssubstansen omeprazol. Den tillhör en grupp av läkemedel som kallas ”protonpumpshämmare”. Dessa verkar genom att reducera mängden syra som produceras i magen. Vid långvarig användning av kortison ges Omeprazol för att förhindra uppkomst av magsår.

Hur ska du ta Omeprazol:

- Läkaren talar om för dig hur många kapslar du ska ta och hur länge du ska ta dem. Den normala dosen är 20 mg en gång dagligen
- Det rekommenderas att ta kapslarna på morgonen. Du kan ta kapslarna tillsammans med föda eller på tom mage.

Hur länge ska du ta Omeprazol?

- Hör med din läkare

Biverkningar

- Huvudvärk, diarré, magsmärta, förstoppning, illamående

Att tänka på

- Vid användning av Omeprazol stående mer än fyra veckor, måste den trappas ner. Hör med din läkare om nedtrappningsschema innan du avslutar behandlingen.

Prednisolon

Varför behöver du Prednisolon:

Prednisolon är kortikosteroid (Glukokortikoid) som används för att behandla en rad olika immunsjukdomar samt inflammatoriska och allergiska sjukdomar. Används vid vissa cancerformer, sjukdomar som påverkar immunförsvaret och tillstånd som uppstår efter en transplantation.

Hur ska du ta Prednisolon?

- Prednisolon är doserat specifikt för dig och dosen beror på vilken sjukdom du har
- Prednisolon ska sväljas tillsammans med vatten. Du kan ta Prednisolon före eller efter måltid.

Hur länge ska du ta Prednisolon?

- Hör med din läkare

Biverkningar

- Vanliga biverkningar är ökad aptit och humörsvängningar.

Att tänka på

- **Tala med din läkare innan** du avbryter behandlingen och följ deras råd. Viktigt att inte avsluta behandlingen tvärt, utan trappa ner i samråd med din läkare.

Sektionen för hematologi och koagulation
Sahlgrenska Universitetssjukhuset
413 45 Göteborg
Webbplats: *www.sahlgrenska.se*
.
Faktagranskare: Martin Stenson, sektionschef

rev 2 augusti 2023

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET